

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 132

Maribor, torek 12. junija 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Nezmanjšana obstrukcija

OPOZICIJA NADALJUJE Z OBSTRUKCIJO V MEJAH POSLOVNIKA.
— VLADA V VEDNO VEČJI ZAGATI. — GOVORICE O RAZPUSTU
NARODNE SKUPŠČINE.

BEOGRAD, 12. junija. Opozicija nadaljuje z obstrukcijo, kar dela vladi vedno večje preglavice in skrbi. S podaljšanim dopoldanskim sej tudi na popoldne, vlada nikakor ne bo mogla streti obstrukcije. Kajti opozicija dopoldansko seje z razpravami o zapisniku tako razteguje, da skupščina dopoldne sploh ne more priti do dnevnega reda. Za popoldansko razpravo o dnevnem redu pa se priglasi vedno toliko opozicijskih govornikov, da bo trajala samo razprava o obtožbi proti bivšemu ministru pravde dr. Subotiću gotovo ves ta teden.

Vlada je prvotno nameravala z ukazom zaključiti sedanje redno zasedanje skupščine in takoj nato otvoriti izredno zasedanje, ker bi bili na ta način razveljavljeni vsi dosedaj vloženi nujni predlogi opozicije in bi se morali potem vložiti znova. Na prvi seji izrednega zasedanja pa je nameravala predložiti vlada izpovedo skupščinskega poslovnika, ki naj bi onemogočil obstrukcijo opozicije. Toda izpovedo poslovnika brez sporazuma šefov parlamentarnih skupin je nemogoča in bi se moral sestati tudi poseben odbor k seji, ki bi trajala gotovo dva dni. S tem pa bi opozicija že toliko pridobila na času, da bi lahko znova vložila vse svoje dosedanje in še nove nujne predloge.

Vsekakor postaja situacija vedno bolj napeta in je delovanje skupščine močno ogroženo. Govori se že, da je edini izhod iz kritičnega položaja razpust narodne skupščine in razpis novih volitev.

Današnji seji skupščine je zopet prisostvoval tudi Stjepan Radić, ki je bil poprej izključen od 10 sej. Opozicija je nadaljevala z obstrukcijo v meji poslovnika in je bilo tako celo dopoldne izpol-

njeno samo z razpravo o zapisniku.

Poslanec Pucelj je imel dolg govor, v katerem je odločno protestiral proti temu, da se zapisniki ne vodijo izmenoma tudi v slovenskem jeziku kot je bilo svoječasno sklenjeno. To je tembolj žalostno, ker je med skupščinskimi tajniki tudi slovenski klerikalec Bedjanič, ki se je svoječasno najbolj pritoževal radi zapostavljanja slovenščine v skupščini. Mesto, da bi branil pravice slovenskega jezika, pa ga uporablja Vukičević samo za najnižjo tajniška posla: zvonjenje z zvonom in čitanje imen poslancev.

Vladna večina je odklonila Puceljev predlog. Nato se je oglašil k besedi posl. Svetozar Pribičević, med čegar govorom je prišlo ponovno do ostrega prerekanja in je bil posebno Stjepan Radić zelo agilen z medkljci. Pribičević se je pritoževal, da ministri ne prisostvujejo sejam in vzkliknil: »Ministri samo dežurirajo v skupščini kot poštni uradniki.« — Radić: »Tako pojmujejo oni ustavo! To je vlada Dragutina Jankovića, tretjega ustavnega faktorja!« — Predsednik Radić: »Opominjam Vas k redu.« — Radić predsedniku: »Saj Vi niste Jankovičev cerberus!« — Predsednik je nato Radića pismeno opomnil k redu, kar je izzvalo ogorčene proteste opozicije, ki je pričela razbijati po klopih.

Pribičevićovo zahtevo, da naj se poslovnik popravi tako, da se ministri večrajšje seje niso udeležili, je večina odklonila.

Nato sta govorila o zapisniku še Pavle Radić in Drljević, nakar je predsednik šele ob 12.30 določil prehod na dnevni red: Razprava o obtožbi bivšega ministra Subotića. Seja še traja in se bo nadaljevala pozno v večer.

velika manifestacija, ki so se je razen zastopnikov iz Jugoslavije in Češkoslovaške udeležili zastopniki vseh ministrstev, številni novinarji, poslanci, politiki in druge odlične osebnosti. Slavnostni nagovor je imel zastopnik češkoslovaške vlade minister dr. Hodža, ki je naglašal, da je neobhodno potrebno, voditi slovensko politiko, česar ne ovrže niti dejstvo, da je najmočnejši slovanski narod, to je ruski, sedaj v krizi. Ravno nasprotno pada sedaj odgovornost za slovansko politiko na zapadne Slované. Nato se je podrobno bavil z zgodovino češkoslovaško-jugoslovanskega sodelovanja v dobi 100 let ter povdaril, da moramo voditi skupno politiko, ker zavisi bodočnost in mir obeh držav od njihovega sodelovanja in solidarnosti.

Vsi plzenski in praški listi komentirajo govor ministra Hodže; posebno obširno se bavi z njegovimi izjavami plzensko glasilo socijalnih demokratov »Nova doba«, v kateri je spregovoril o tej temi bivši minister Haberman. Na zborovanju sta govorila še bivši jugoslovanski minister Trifunović in bivši češkoslovaški minister Habermann. Včerajšnji dan je bil posvečen delu posameznih komisij.

Priateljska pogodba med Anglijo in Turčijo

PARIZ, 11. junija. Po poročilih iz Carigrada je dobil turški poslanik v Londonu nalog, da stopi takoj v stike z angleško vlado radi sklenitve priateljske pogodbe med obema državama.

Nobilova posadka v nevarnosti, da zmrzne

OBUPNA POROČILA O STANJU PONESREČENE NOBILOVE EKSPEDICIJE.
— GROZI JI STRAŠNA SMRT NA LEDU, ČE NE PRIDE KMALU POMOČ

RIM, 12. junija. Priprave za rešitev ponesrečenec Nobileve polarne ekspedicije se nadaljuje z mrzlično naglico. Tragična usoda polarne ekspedicije je sedaj razčiščena, drama sama pa postaja, odkar ima matična ladja »Città di Milano« stalno zvezo z Nobilem, vedno jasnejša.

Kakor poroča »Popolo d'Italia«, se nahaja moštvo »Italie« na dveh velikih ledenih ploščah, popolnoma ločeno, tako, da se oba oddelka medsebojno ne moreta videti. Zrakoplov sam je uničen. Gondola, v kateri je bil general Nobile in še 8 oseb, je pristala pri otoku Foynu, ostali del zrakoplova, v katerem je bilo 7 članov ekspedicije, med njimi tudi češki fizik Behounek in švedski meteorolog Malngren pa je vihar odnesel dalje in še ni o njem nobenih poročil.

Obe plavajoči ledeni plošči sta zelo oddaljeni od kopne zemlje in se pomika ena proti celini. Ponesrečenec je zato zelo težko priti na pomoč. Edina možnost je, da bi kako letalo pristalo na eni izmed ledenih plošč in sproti odnašalo člane posadke, kar pa je seveda istotako spojeno z naravnost nadčloveškimi napori. Otoka Foyna samega pa z ladjami pred avgustom sploh ni mogoče doseči.

Nobile je takoj po katastrofi odposlal 3 članov, da poišče pomoč. O tej patrulji od takrat ni nobenega sledu več. Domneva se, da je zašla na kako plavajočo ledino, ki jo nese sedaj naprej. Norveški lovec Nois, ki vodi prvo rešilno ekspedicijo s sanmi in pasjo priprego, upa, da se mu posreči v 4 dneh prodreti do »ponesrečene« posadke.

PARIZ, 12. Zadnje vesti, ki jih je poslal general Nobile v Kingsbay, slikajo obupen položaj, v katerem se nahaja posadka »Italie«. Nobile in 7 članov posadke so naselili na ledeno ploskev velikan-ske dimenzije, ki jo ženejo sedaj viharji in morski tok z veliko naglico proti vzhodu.

Radi silnega mraza je posadki »Italie« kmalu pošlo gorivo, tako da imajo vsi silno ozeble roke in noge, nekateri pa so že v nevarnosti, da zmrznejo. Če ne pride kmalu pomoč, je posadka izročena strašni smrti na ledu.

Po nesrečnem naključju je upropaščen tudi del zaloge živil, tako da grozi ponesrečenemu preostanku posadke sedaj tudi še glad.

Po najnovejših vesteh je general Nobile krenil proti jugu ter upa, da naleti na ladjo »Braganzo«, ki je na potu proti označenemu mestu, da reši posadko.

Prihodnji manifestacijski zbori KDD

ZAGREB, 12. junija. Kmečko-demokratska koalicija priredi v bližnji bodočnosti sledeča nova velika manifestacijska zborovanja: Dne 17. junija v Somboru, 24. junija v Sisku, 1. julija v Vinkovcih, 5. avgusta v Bihacu, 12. avgusta v Banjaluki, 19. avgusta v Travniku, koncem avgusta pa v Banatu.

Kabelska zveza Dunaj — Praga — Gradec

DUNAJ, 12. junija. Novi telefonski kabel med Dunajem in Prago bo te dni dograjen in bo meseca avgusta svečano odprt. Tudi dela na progi Dunaj—Gradec—jugoslovanska meja naglo napredujejo in bo kabel do Gradca položen že do jeseni. Od Jugoslavije je odvisno, kedaj bo kabel zvezan z Zagrebom in Beogradom. Ker na jugoslovanski strani dela še niso pričela, se bo do jeseni uporabljal kabel samo do Gradca.

Bombni atentati v Buenos Airesu

BUENOS AIRES, 12. junija. V minulih noči je bilo izvršenih v mestu in okolici več bombnih atentatov, ki so jih organizirali protifašistični elementi. Dve bombi sta eksplodirali v poslopiju italijanske konzularne agencije, ena pa v hiši nekega znanega fašista. Človeških žrtev sicer ni bilo, vendar pa je materialna škoda precej velika in so povzročile eksplozije med prebivalstvom veliko paniko. Storilcev še niso izsledili.

Velike povodnji v Braziliji

RIO DE JANEIRO, 12. junija. Nad mestom in okolico je divjal sinoči

strašen orkan, ki je napravil silno škodo. Most nad Canello je popolnoma razdejan, 50 milj proti jugu je porušen nasip, tako da je voda poplavalila velike komplekse zemlje in je več vasi pod vodo. Katastrofa je zahtevala tudi človeške žrtve. Škoda se ceni na 50 milijonov dolarjev.

Uzroki nesreče pri Siegsdorfu

BERLIN, 12. junija. Vzroki železniške katastrofe pri Siegsdorfu, ki je zahtevala sedaj že 24 človeških žrtev, še vedno niso pojasnjeni. Preiskovalna komisija smatra, da je nesrečo zakrivilo slabo stanje proge. Ugotovljene so bile namreč na kraju nesreče velike razpoke na nasipu in tudi prebivalstvo v bližini pripoveduje, da je že delj časa opazovalo, kako so se vlaki na tem mestu majali.

Pogajanja med Grško in Turčijo

ATENE, 12. junija. Pogajanja med Grško in Turško bodo najbrže v kratkem uspešno zaključena. O najvažnejših spornih vprašanjih, to je o izmeni prebivalstva in njegove lastnine, kakor tudi o likvidaciji obveznosti je bil že dosežen sporazum. Nadalje je bilo sklenjeno, da se imenuje mešana komisija, pregledajo pooblastila in pospeši rešitev vseh tekočih zadev.

PARIZ, 11. junija. Vsled kratkega stika v neki destilaciji v predmestju Montreuil je nastal požar, ki je zavzel ogromne dimenzije. Gasilci so imeli 5 ur dela, predno so onemogočili nadaljno prodiranje ognja. Pri reševanju sta prišla dva gasilca ob življenje, več pa jih je bilo ranjenih. Škoda se ceni na preko 20 milijonov frankov. Nad 600 delavcev je ostalo vsled požarne katastrofe brez dela.

Naše posojilo zagotovljeno

BEOGRAD, 12. junija. Po poročilih, ki jih je dobila vlada zadnje dni, se nahaja vprašanje našega velikega investicijskega posojila v inozemstvu v zaključni fazi in z ugodnim izgledom na uspeh. Finančno ministrstvo je že prejelo besedilo zakonskega načrta o stabiliziranju dinarja, ki so je določili naši bodoči upniki. Vprašanje izpremembe zakona o Narodni banki, ki bo dobila večjo avtonomijo, pride v kratkem pred narodno skupščino. Kar se tiče same pogodbe o posojilu, je v glavnem že sklenjeno. Vladni krogi upajo, da bo finančni minister dr. Marković že te dni podpisal preliminarno pogodbo o zaključenju posojila pri bančnem koncernu, ki bo znašalo 50 milijonov funtov šterlingov. Inozemski finančniki so že izjavili, da so pripravljeno do 15. julija emitirati prvo tranšo v znesku 12 milijonov funtov. Za slučaj, da zakon o posojilu ne bi bil do tega dne sprejet v skupščini, pa bodo inozemski bankirji izplačali na račun prve tranše večji drediž, ki bi omogočil vladi, da takoj prične z nameravanimi deli. Avans bi znašal okoli 5 milijonov funtov.

Uodstvo slovanske politike v Evropi

PRAGA, 12. junija. Že v soboto je bilo s slavnostnim koncertom odprto zborovanje češkoslovaško-jugoslovanskih lig v Plznu. V nedeljo dopoldne se je vršila

Nemško gasilno društvo v Sv. Lenartu — oživljeno

MINISTER Dr. KOROŠEC RAZVELJAVIL RAZPUST BIVŠEGA NEMŠKEGA GASILNEGA DRUŠTVA V SV. LENARTU.

Dne 19. decembra 1924 je veliki župan razpustil društvo »Freiwillige Feuerwehr in St. Leonhard« in to v smislu § 24 d. z. Razpust je utemeljen s tem, da društvo ni služilo svojemu smotru, po katerem bi se moralo pred vsem številčno krepiti, marveč je delalo celo zoper ta svoj smoter s tem, da trdovratno ni hotelo prejeti v društvo celo vrsto sposobnih in delazmožnih slovenskih članov, ki so prijavili svoj pristop in ker je tudi z drugimi v dotičnem odloku bliže navedenimi okolščinami očitno pokazalo, da hoče varovati ostanke nemško-nacionalnega življa pri Sv. Lenartu.

Ta odlok je sedaj razveljavil notranji minister dr. Korošec. Tri in pol leta se je mučil narodni poslanec g. Franc Žebot, da reši svojemu prijatelju Karolu Aubinu ta zadnji up in zatočišče naših takozvanih Nemcev in da stori slovenski narodnosti ravno to, kar pravi odlok g. ministra samega, da se ne bi smelo zgoditi. Razlogi, ki so na papirju, so seveda dovedli g. ministra, da je po tako dolgem času smatral za potrebnost, da se zopet oživi ta nemško društvo, obstojajo v tem, da so za njega merodajni le sklepi društvenega odbora ne pa dejanja funkcionarjev izven odbora in da se mora ocena društvenega delovanja nasloniti samo na zadržanje društvenega odbora ob priliki, ko je več občanov prislo za sprejem v društvo.

Tozadevno pravi ta odlok doslovno sledeče: »Proti-slovensko delovanje gasilnega društva v obmejnem kraju kakšen je Sv. Lenart, bi moglo v resnici kvarno vplivati na mirno sožitje občanov in tako ovirati ali celo onemogočiti zasledovanje humanitarne cilja, ki si ga je društvo postavilo. Oblast bi mogla vzeti brez dvoma tako delovanje za povod, da društvo razpusti. Ali v danem slučaju se je treba vprašati, ali je bil veliki župan ob vseh okolščinah upravičen zadržanje odbora tako oceniti. Brez večjih pomislekov bi mu mogel pripisati protislovensko ost, ako bi bili društveni člani sami Nemci in bi tudi v odboru sedeli sami Nemci. Ali **notorično** je, da so bili včlanjeni tudi Slovenci. Od društva, v katerem so tudi Slovenci, pa se vendar a priori ne sme pričakovati protislovenskih dejanj. Zato bi veliki župan ne smel odborovega zadržanja proglasiti takoj za protinacionalno demonstracijo, ampak bi moral popreje dognati narodnostne razmere v društvu in potem za vsakega posameznika, ki ni bil sprejet, razloge za njegovo odklonitev. Do teh podobnih poizvedb bi moral velikega župana naginiti že dejstvo, da so prizadeti prijavili svoj pristop korporativno in da je bilo med njimi cela vrsta oseb iz poklicov, iz katerih se navadno ne rekrutirajo gasilci. Če bi izvedel vse te poizvedbe, bi morda prišel do čisto drugega zaključka in do drugačne ocene zadržanja odbora. Ker tega ni storil, je ostalo dejstvo, na katero je predvsem uprli svojo oceno in potem svoj ukrep, v bistvenih točkah nepojasnjeno. Nepopolno dognana dejstva pa ne morejo tvoriti podlage za oblastne odloke. Zato je bilo omenjeni odlok velikega župana razveljaviti. Razveljava odredbe o društvenem premoženju je podana samo po sebi. Glede vrnitve odvzetega društvenega premoženja se bo naknadno nemudoma potrebno ukrenilo.« Toliko g. minister dr. Korošec. Iz teh razlogov se vidi, da pripozna g. minister sam, da so bili razlogi, ki so napotili velikega župana k razpustitvi društva, v polni meri upravičeni, da pa smatra le postopanje kot tako kot pomanjkljivo, ker se on, ki seveda ne pozna naših nemških trgov in nemških gasilnih društev iz materiala, ki ga je imel na razpolago veliki župan, ni mogel prepričati, da so navedbe in trditve v tem spisu resnične. Dosledno svojemu stališču kot najvišji varuh državljskih pravic na eni strani ter kot varuh slovenskih državnih interesov, na drugi strani bi bil moral izvesti te poizvedbe, katere je še pričakoval od mariborskega velikega župana in bi moral priti na podlagi teh poizvedb do konkretnih drugih zaključkov. G. minister pravi, da bi smatral kot protinacionalno demonstracijo okolnost, če se res cela vrsta

Slovencev, ki so hoteli vstopiti v gasilno društvo, brez tehtnih razlogov ni sprejela. Vprašamo ga javno, zakaj ni dal po svojih organih poizvedovati o resničnosti te trditve in o neutemeljenosti odklonilnega stališča odbora gasilnega društva.

Iz razlogov gori navedenega odloka je razvidno, da se je očitno nalašč opustilo vsako poizvedovanje in se je verjelo le besedam g. intervjentja. Sicer je nemogoče, da bi se od strani tako visoke oblasti kakor je ministrstvo spravilo med svet tako površno utemeljevan odlok, ki si pomaga s trditvami, da je tam v Beogradu »notorično«, da so v kakem društvu pri Sv. Lenartu tudi Slovenci in da pride še z lepšim stavkom: da se od društva, v katerem so tudi Slovenci, vendar a priori ne sme pričakovati protislovenskih dejanj. Pri tem nam je ostal seveda g. dr. Korošec na dolgu odgovor, kaj misli pod besedo »Slovenec« in kako si predstavlja, da se v kakem društvu, v katerem sedijo tudi nekateri Slovenci, ki pa seveda niso v odboru, ne bi dalo od strani odbora izvesti kako protislovensko dejanje. Boljše, kakor ti razlogi, bi bilo nobenih razlogov in bi nam, ki poznamo prave razloge te razveljave, ravno tako zadostoval zgolj izdani odlok.

Kako nujno in iz javnega stališča važno je bilo oživljenje starega gasilnega društva, kaže najbolje dejstvo, da so še danes vsi bivši člani nemškega gasilnega društva sedaj člani slovenskega gasilnega društva, izvzemši Nemcev g. Karola Aubla, Rudolfa Senekovitscha in Ernesta Pollanetza.

Ti trije so gotovo vredni, da je notranje ministrstvo, ki mu sedaj prvič načeljuje Slovenec, razveljavilo odlok mariborskega velikega župana.

Eno je gotovo. Dr. Korošec je dosegel, da se je sedaj v človekoljubni poklic gasilca v našem trgu zopet naselilo strankarsko gibanje, da se je razbila sloga, v kateri so delovali dosedaj vsi činitelji trga — izvzemši gori navedene trojice.

Dr. M. G.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Torek, 12. junija ob 20. uri »Puščavnikov zvonček« ab. A. Kuponi.
Sreda, 13. junija ob 20. uri »Othello« ab. B. Kuponi. **Zadnji krat.**
Četrtek, 14. junija ob 20. uri »Puščavnikov zvonček« ab. D., Kuponi. **Zadnji krat.**
Petek, 15. junija ob 20. uri »Jesenski manever«. Poslovilni večer gđ. Lubejeve in g. Bratuža. Izven.

Zadnja operna predstava v mariborskem gledališču bo v četrtek, 14. t. m. Vprizori se prekrasna, melodijozna in zelo zabavna opera »Puščavnikov zvonček«, ki je žela pri vseh vprizoritvah obilo priznanja in izborna zabavala občinstvo. Pohitimo v četrtek vsi k zadnji operni predstavi.

VERDI:

Ples v maskah

(Gostovanje ge. Mitrovičeve in ge. Stagljara-Kogejeve).

V soboto se je uprizorila ta opera zadnji krat v tej sezoni. Zraven ge. Mitrovičeve, ki je navzlic hudi indispoziciji svojo nalogo spet vseskozi odlično rešila, smo imeli topot na našem odru go. Stagljara-Kogejevo iz Zagreba, v vlogi čarovnice Ulrike. Ga. Stagljara-Kogejeva je naša dobra znanka in še v najboljšem spominu izza dobe njenega delovanja na tukajšnjem odru (v sezonah 1922—24). Že takrat je kot začetnica vzbujala pozornost s svojim zdravim in prijetnim altom. Danes je njen sočen in obsežen glasovni material temeljito izšolan ter v vseh legah enako lepo zveneč. Umetnica je podala svojo vlogo v pevskem oziru z efektom in v dvospevu z Amelijo (go. Mitrovičev) je dosegla v 2. dejanju spontan aplavz pri odprti sceni. Predstava je bila spet vrlo posrečena in bilo je mnogo cvetja in zasluženega odobravanja. Tudi obisk je bil dober. H. D.

Mariborski in dnevni drobiž

Občni zbor srezke organizacije SDS za Maribor, desni in levi breg

se bo vršil skupno za oba sreza v nedeljo ob 10. dopoldne v spodnji mali dvorani Narodnega doma v Mariboru. Poleg običajnih formalnosti občnih zborov, konstituiranja novih srezkih odborov ter razprave sklepanja o delovnem programu za bodoče poslovno leto bo na dnevnem redu tudi zanimivo poročilo narodnega poslanca g. dr. Pivka, o oblastni skupščini bo pa podal oblastni poslanec g. Finžgar kratko poročilo. Vse zaupnike in delegate organizacij tem potom še enkrat pozivamo, da se tega skupnega občnega zbora, ki bo za nadaljni razvoj organizacije v obeh srezih velike važnosti, polnoštevilno udeležijo in da pripeljejo seboj tudi druge somišljenike in prijatelje stranke. Zbor bo važen tudi radi tega, ker se bo sklepalo o velikih prireditvah KDK tekom letošnjega leta v obeh srezih.

Mariborski občinski svet.

Prihodnja redna seja mariborskega občinskega sveta se bo vršila dne 21. t. m. ob 6. popoldne.

Oddaja Park-kavarne.

Na podlagi sklepa občinskega sveta mariborskega razpisuje mestni magistrat odajo Park-kavarne za dobo 3 let. Pogoji so na razpolago v mestnem knjigovodstvu. Pravilno kolekovane ponudbe je vložiti na magistratu najpozneje do 14. t. m. opoldne.

Odkritje spominske plošče odličnemu šolniku.

V Mali Nedelji pri Ljutomeru je svoječasno dolga desetletja učiteljeval in vzgajal narod sedaj že osmo leto pokojni šolski ravnatelj g. Simon C v a h i e. Vzgojil je nešteto ljudi, ki danes zavzemajo odlična mesta v javnem življenju. Ti nekdanji njegovi učenci so se odločili, da mu v znak trajne hvaležnosti postavijo skromen spomenik v obliki spominske plošče na malonedeljski šoli. Slavnostno odkritje plošče bo 5. avgusta in bomo podrobnejši program celotne prireditve še objavili. Najvažnejša točka bo gotovo ona, ko se bo večje število najrevnejših otrok tamošnje šole blizu 30 preskrbelo s celo obleko in obutvo za prihodnjo zimo, s čemur bo postavljen najdostojnejši spomenik temu plemenitemu možu. Opozorjamo na to prireditev že danes vse nekdanje Cvahtejeve učence, vse njegove tovariše in prijatelje. Akcijo za prireditev vodi poseben odbor, sestojč iz vseh štirih županov malonedeljske župnije, sedajnega tamošnjega nadučitelja g. Čeha, na čelu odbora pa stoji višji finisvetnik in honor. univerzitetni profesor v Ljubljani g. Martin Spindler, tudi učeneec Cvahtejev.

Neumesten koncert

— namreč nemški — je bil v nedeljo zvečer v neki znani kleti. Na vzporedu sta bili zlasti in opetovano »Zillertal« in »Still ruht der See«, razven tega tudi »Jodlerje« v vseh mogočih nijansah pod vplivom vinskih duhov. Prosimo tam blizu službo imajočega stražnika, naj take nenapovedane nemške koncerte v bodoče prepreči, ker žalijo v 10. letu Jugoslavije naš narodni in državni ponos, pa tudi naša ušesa. Saj so v gostilnah napisali »Petje je policijsko prepovedano!«

Ljudska univerza v Mariboru.

Občni zbor Ljudske univerze bo v sredo 13. junija ob 8. zvečer v čitalnici študijske knjižnice.

Sokolska župa Maribor

naznanja svojim članom, da je odobreno 50% znižanje voznine potniških vlakov za župni zlet v Maribor dne 16. in 17. t. m. Udeleženci zleta kupijo celo vozno karto, ki velja za povratek, z legitimacijo odnosno potrditvijo udeležbe zleta. Legitimacije se bodo izdajale na zletišču.

Zletni odbor.

Službo dobi

15 kovinskih strugarjev, ki naj se javijo pri mariborski borzi dela.

ALI STE ŽE ČLAN VODNIKOVE DRUŽBE? ROK ZA PRIJAVO DO 30. JUNIJA.

Zopet o avtomobilih

Ni dolgo tega, odkar smo zabeležili, da briljirajo v policijskih prijavah ravno prekršitve cestnopolijskega reda, kakor nagla in neprevidna vožnja, neupoštevanje vožnje na desni strani ceste in drugi v to kategorijo spadajoči delikti. Policijska kronika od sobote na nedeljo izkazuje zopet celo vrsto sličnih prestopkov, od katerih hočemo izbrati le nekaj najtipičnejših.

Iz Pobrežja je privozil na Kralja Petra trg tovorni avto. Njemu nasproti ob ovinku je privozil težko natovorjen kmečki voz s konjsko vprego. Menda je bolj slučaj, kakor prisotnost duha šoferja preprečil zelo usodni karambol, ki bi zahteval žrtve na človeškem in stvarnem materialu. Tako pa so prva kolesa avtomobila zapeljala v zid; druge nesreče pa ni bilo.

Vse drugačen pa je drugi slučaj. Šofer Pegelov Mihael, pristojen v Smolensk, je vozil s praznim taksijem po ozki Vetrinski ulici. Njemu nasproti je prišel mož z dvokolico, za njim pa — avtobus ... Vsekakor mučna situacija na razmeroma majhnem prostoru. Imenovani šofer ni našel drugega izhoda, kakor da je svoj voz nagloma ustavil, pri čemur je zaokrenil na pločnik, po katerem je prihajal prof. G. s svojo soprogo. Avto je imenovnega zadela tako, da sta dobesedno zletela v odprto trgovino g. Legata. Prof. G. so se hlače pod kolenom raztrgale, drugim znatnejšim poškodbam pa je po slučaju ušel. Pač pa je avto razbil dragoceno stekleno napisno tablo in okrušil nekaj zida pri vratih trdnice Legat, ki ima do 3.000 Din škode. — Tretji slučaj: Fabrizio Walter je na drž. mostu padel z motorjem v trenutku, ko je neki pasant križal njegovo pot. K sreči se ni pri tem karambolu ničesar opasnega zgodilo, vendar je to le slučaj ter je preprečitev nesreče pripisovati le prisotnosti duha motociklista, kateri bi lahko pri pogazenju pasanta še sam zaglavljal.

Redukcija v moški kaznilnici v Mariboru

Prejeli smo: Vprašamo g. ministra pravde, ali mu je znano, kako se je izvršila redukcija pazniškega osebja kr. moške kaznilnice v Mariboru dne 31. maja 1928. Redukcija je bila izvršena tako, da so bili prizadeti večinoma samo vojni invalidi. Konstatiramo, da se je pri tej redukciji pazniškega osebja izvršila pomoč, ker so bili vrženi na cesto vojni invalidi z družinami, ki so službovali 5—8 let, dočim so ostali v službi neinvalidi, ki nimajo še niti treh službenih let. Prosimo g. ministra pravde, da nam pojasni, kako se tolmači invalidski zakon kraljevine SHS čl. 30 zadnji odstavek. Nadalje prosimo g. ministra, da se ta stvar v najkrajšem času reši.

K velikemu požaru v Prepoljah

se nam naknadno poroča, da je gospa Weis, čuvarica na stolpu stolnice, opazila v nedeljo okrog 4. popoldne velik stolp dima v smeri proti Sv. Miklavžu. Vsled močnega vetra pa se je dim naglo razkadi. Svoje opazovanje je sicer javila tuk. požarni brambi, ki pa je brž ugotovila, da pri Sv. Miklavžu ni požara. Smet je pravilna, ker leži selo Prepolje južno od Sv. Miklavža.

Dve nezgodi pri delu.

42letni pomožni delavec Ivan Glaser se je včeraj zjutraj, zaposlen pri kanalizaciji v Einspielerjevi ulici, ponesrečil. Dobil je težjo poškodbo na levi strani pleča. Rešilni odelek ga je prepeljal v bolnico.

Maček Matija, 60letni tesar iz Bresternice, uslužben pri trdnici Nassimbene, se je s sekiro zelo globoko vsekaval v levo nogo. Tudi njega so zjutraj prepeljali v bolnico.

Starešinska zveza »Triglava« v Mariboru

je izvolila za leto 1928/29 sledeči odbor: predsednik g. dr. Jakob Toplak, dvorni svetnik v pok.; podpredsednik g. Luka Brolih, profesor na drž. realki; tajnik g. dr. Makso Šnuderl, odvetnik; namestnik g. Ivan Volčič, fin. svetnik; blagajnik g. Fran Skaza, bančni uradnik; namestnik g. dr. Tone Žnidarič; revizorja g. Jaka Cimerman, gimnazijski profesor in g. dr. Fran Stamoj, zobozdravnik.

Usoda letalcev na Severni tečaj

ANDREE — MITTELHOLZER — AMUNDSEN — BYRD — WILKINS — NOBILE.

Zgodovina potovanj na Severni tečaj je pretresljiva epopeja. Ta potovanja so obeležena z velikim človeškim trpljenjem in z veliko močjo človeške volje. Nešteto mož je že našlo smrt v ledenih puščavah arktika, drugi, ki so ubežali strašni smrti, pa tudi v spominih na vse grozote niso izgubili iz vida svojega namena in cilja. Ponovno so se podajali na težavno pot ter se izpostavljali nevarnosti, kakršne si v civilizaciji in komfortu živeti ljudje ne morejo niti predstavljati. Raziskovalci arktika niso poprej odnehali, dokler njih prizadevanje ni dobro ali pa slabo končalo. V dobi zadnjih 30 let, ko se letalstvo tako močno razvija, je bilo v celoti na Severni tečaj sedem letalskih ekspedicij.

Prvo je podvzel švedski inženjer Salomon Avgust Andree. Ta mož si je že poprej pridobil velik sloves s svojimi smelimi balonskimi poskusi in leti. Višek vsega naj bi bil balonski vzlet nad Severni tečaj. L. 1895 je na Spitzbergih pripravil svoj balon v veliki, nalašč za to zgrajeni lopi. Prihodnje leto se je že nameraval dvigniti. Ker je pa balonski vzlet odvisen od južnih vetrov, je moral čakati do 30. junija 1897, ko je nastopilo ugodno vetrovje. Z veliko naglico so balon napolnili in 11. julija se je smeli pilot dvignil v družbi dveh svojih starih in zvestih tovarišev, Fränkela in Strindberga. Na ta poskus je gledal svet v velikem zanimanju in strahu, kajti baloni so v višini popolnoma prepuščeni slučajni vetrovni sili in smeri. Trije smeli možje se niso več vrnili. Led prikriva za večno vse okolščine njihovega tragičnega konca.

Petnajst let po tem ponesrečenem poskusu se ni niti mislilo, da bi se dalo po

zraku priti do Severnega tečaja. Na to so začeli misliti šele po letu 1910, ko so se v razvoju letalstva pokazali veliki napredki.

Drugo zračno ekspedicijo je pa podvzel šele leta 1923 švicarski pilot Mittelholzer, ki se je proslavil kot letalski raziskovalec Afrike. S svojim letalom je od Spitzbergov hotel preleteti tečaj. Cilja ni dosegel, rešil se je pa srečno in v izredno kratkem času. Dve leti pozneje je pa Amundsenova usoda vznemirjala ves svet. Slavni raziskovalec, ki je odkril Južni tečaj, je startal 21. maja 1925 na Kingsbayju. Imel je dvojce letal. Blizu tečaja je pa zgubil smer in mesec dni se ni vedelo, kaj se mu je pripetilo. Posrečila se mu je pa vendarle s spremstvom vred vrnitev na enem letalu, dočim je drugo letalo propadlo. Do tečaja ni prišel, bil je pa na najsevernejši točki, kjer pred njim še ni bilo nobenega človeka.

Prihodnje leto je svoj poskus obnovil in sicer z zračno ladjo »Norge«. Spremljal ga je general Nobile. Od Spitzbergov je hotel priti na tečaj, od tečaja pa v Alasko. Prehitel ga je pa prvi srečni severotečajski letalec Byrd. Dne 9. maja 1926, ravno dva dni pred startanjem Amundsenove »Norge« je preletel Byrd s svojim Fokker-aparatom Severni tečaj. — Byrda je spremljal letalec Lloyd Bennet. Drugi srečni letalec in predzadnji med dosedanjimi je bil letos aprila Amerikanez Wilkins, ki je odletel iz Alaske ter preko tečaja dosegel Spitzberge.

Zadnji je general Nobile, čigar usoda razburja svet ravno tako, kakor ga je pred tremi leti Amundsenova.

Kaj čitajo ženske najrajši?

Ženske v splošnem radi čitajo. Trdi se celo, da imajo le oni pisatelji velike uspehe, ki s svojimi deli ustrezajo tudi ženskemu okusu. Tako n. pr. se je nemški pesnik Kleist, izraziti »moški« poet, le težko in pozno uveljavil. Tudi moderne ženske imajo važno besedo v literarni smeri. Okus se pa s časom spreminja in tako so tudi pri čitateljicah prišli sentimentalni ljubezenski romani ob veljavo. Uradniki velikih angleških javnih knjižnic zatrjujejo, da so med žentvom prišli do velike veljave zanimivi in duhoviti detektivski romani. Kriminalni roman je že od nekdaj priljubljen pri duševnih delavcih. Zanimivo zapletene kriminalne povesti so odmor in spodbuja obnem. Že od nekdaj se sliši, da znanstveniki, državniki in sploh ljudje, ki stoje na važnih in odgovornih mestih, v svojem prostem času radi posegajo po kriminalnem romanu. Ker današnja doba tako močno priteguje ženski svet k duševnemu delu, je naraščanje zanimanja za to vrsto literature dovolj razumljivo. Nadalje narašča pri ženskah zanimanje za spominsko in potopisno literaturo. Pri prvi prednjačijo spomini znamenitih osebnosti, ki so v novejši dobi igrale važne vloge v družabnem življenju. Potopisne knjige so pa najbolj priljubljene, če so jih spisal pisateljice. Končno imajo ženske najrajši one romane, ki se odlikujejo z dobro psihologijo moških značajev, ker hoče ženska svojega »naravnega tovariša« in nasprotnika« čim natančneje spoznati. V splošnem se pa žentvo ukvarja s knjigami vedno bolj.

Kako skušajo idealizirati Viljema II.

Na londonskem književnem trgu se je pojavila knjiga bivšega nemškega stočnika Ernesta Lehmana, ki je bil med vojno poveljnik Zeppelinov. Stotnik, ki ima nekega Angleža za sotrudnika, opisuje, kako je bilo že vse pripravljeno za velik napad na London s plinskimi bombami. Baje je nameravalo izvesti in napad 20 Zeppelinov s 6.000 plinskimi in vižgalnimi bombami. Te bombe bi pometali na

London v eni sami noči in bi v najslabšem slučaju — če bi učinkovala le petina bomb — zanetili najmanj 1000 požarov, katerim ne more biti kos še tako dobro organizirano gasilstvo. Ko je bilo za tako strašen napad že vse pripravljeno, je pa baje cesar Viljem odredil svoje dovoljenje. Začetkoma je bil Viljem baje načelno proti vsem plinskim napadom na Anglijo in so ga šele generali pregovorili, da je dovolil napade s pomočjo letal in zračnih ladij na angleške vojaške objekte, nikakor pa ne na poslopja, v katerih bi znali biti člani angleškega kraljevskega dvora. V zadnjem hipu je baje prepovedal letalski napad na St. Omer, kjer sta se ravno sestala angleški in belgijski kralj k posvetovanju. Kdor veruje v idealizirano Viljemovo pojavo, se lahko prišteva med srečne. Srečni so namreč tudi ubogi na duhu.

Usoda Nobila u viziji

Uredništvo dunajskega dnevnika »Die Stunde« je prejelo od neke svoje visoko naobrazene čitateljice pismo sledeče vsebine: »Bil je moten nedeljski popoldan, ko smo sedeli v salonu znane raziskovalke okultnega sveta, madame de Rogalla. Med razgovorom je nekdo zaklical: »Nobile! Italia!...« Nobileova zračna ladja se je že davno odtegnila našim pogledom, ko je gospa Rogalla še vedno stala ob oknu ter upirala svoj pogled v daljavo. Naenkrat se je pa obrnila k nam ter počasi, sunkoma, s široko odprtimi očmi izgovorila sledeče besede: »Ta ladja... ne pride več nazaj... Hudi viharji... smeli ljudje... ubogi ljudje... Zgubili so se... Ležijo na brezkraini beli ravnini... Nobile ima na glavi belo obvezo ali čepico... Mal pes mu leži na prsih... Sani, ki jih vlečejo umazano beli dolgolaki psi, se bližajo... Nobile bo rešen... živi hvala bogu... Žal šele po 35 dneh stranskega boja.« — Ker se je prvi del te vizije že izpolnil, mi ves dogodek ne da miru. Upajmo, da se tudi drugi del tako uresniči, kakor ga je videla gospa Rogalla.«

Z izpita.

Eksaminatorica prof. dr. med. XY.: »Kaj še vse pospešuje delovanje srca?« Kandidat: »Vaša bližina!«

Sport

Tenis-turnir v Rogaški Slatini

Že pred vojno so se vršili v Rogaški Slatini teniški turnirji, ki so pa imeli več ali manj značaj lokalnih prireditev. Med vojno in po vojni se slične prireditve niso ponavljale. Na pobudo I. slovenskega sportnega kluba »Maribor« ter v sporazumu z zdraviliško upravo Rogaške Slatine se letos prvič vrši internacionalni lawn-tennis turnir za prvenstvo Rogaške Slatine, ki obeta postati stalna vsakoletna institucija tega našega najlepšega zdravilišča Slovenije.

Pod pokroviteljstvom predsednika občastnega odbora in občastne skupščine g. dr. Josipa Leskovarja prireja ISSK. »Maribor«, znan po svoji agilnosti, internacionalni turnir. Predpriprave so končane; v upravi turnirja zavzemajo važna mesta znani mariborski sportniki, ki jamčijo, da bode prireditev v dobrih rokah.

Razpisi so razposlani tu-in inozemskim klubom. Obetajo se nam velezanimiva tekmovanja v belem sportu, ki očituje tudi pri nas v zadnjem času precejšen razmah.

Iz razpisa samega posnemamo, da se vrše sledeče konkurence: gospodje in dame posamezno, gospodje v dvojce, gospe in dame v dvojce, juniorji posamezno. Uprava zdravilišča je določila prvaku turnirja dragoceno častno darilo, prvaki v posameznih konkurencah pa prejmejo še krasna darila.

Igrišča se pod strokovnim vodstvom popolnoma preuredijo tako, da bodo odgovarjala vsem turnirskim predpisom.

Uprava zdravilišča nudi udeležencem turnirja prvovrstne sobe po Din 10.—dnevno, zdraviliška restavracija kompletno dnevno penzijo po Din 45.—

Za časa turnirja so na sporedu razne zabave in svečanosti, na predvečer Vido-vega dne svečana iluminacija, tako, da bo v tem oziru postreženo tudi onim gostom, ki si žele zabave in razvedrila.

Finalne tekme se vrše na Vidov dan 28. t. m. in bodo prinesle velezanimive borbe za častni naslov prvaka Rogaške Slatine.

Za posetnike iz mariborske okolice je ob nedeljah in praznikih na razpolago avtobusna zveza ter odhaja mestni avtobus iz Maribora ob 7. zjutraj in se vrne iz Rogaške Slatine ob 18. uri.

Sokolstvo

Zlet Mariborske Sok. župe,

ki se bo vršil 16. in 17. t. m., je pred vrati. Le nekoliko dni nas še loči od njega. Priprave zanj se bližajo koncu. Večina okrožij in društev je že imela svoje prireditve, na katerih se je preizkusila pripravljenost telovadcev in telovadk, da se je ugotovilo, kje so še pomanjkljivosti in kaj je treba še opoliti. Telovadišče mariborskega sokolskega društva pa mrgoli od jutra do večera in daje nekako sliko priprav na vsem župnem teritoriju. — Za nimanje Sokolstvu naklonjenega občinstva za zlet raste dan za dnem. Slovensko časopisje se prosi, da bi z nekaterimi noticami v tem tednu obudilo zanimanje še tudi tam, kjer je bil doslej zlet iz tega ali onega razloga prezrt.

Starešinstvo MSŽ.

Madžarska Justica

Pred sodiščem v Budimpešti ne prenehajo procesi proti nasprotnikom Horthyjevega režima. Vsi, ki so kedaj in kakorkoli z besedo ali tiskom nastopili proti režimu in njegovim metodam, prihajajo na vrsto. Če ne najdejo nikogar doma v deželi, pa razpišejo procese proti emigrantom. Te dni je bil na vrsti bivši urednik socialističnega lista »Nepszava«, Lászlav Fenyess, ki biva na Dunaju. Tudi on je bil obtožen po izjemnem zakonu radi »žalitve nacije«. Obtožba se je opirala na neke članke, ki jih je spisal pred par leti. Sodišče je pa v posvetovanju, ki je trajalo komaj pet minut, spoznalo obtoženca krivim, kazni pa ni odmerilo, ker je obtoženec v emigraciji. Značilno pri tej razpravi je bilo tudi to, da je od sodišča določeni branitelj spregovoril en sam stavek, s katerim se strinja z obtožbo.

O poteku turnirja bomo naše čitatele, ki se zanimajo za to sportno panogo, pravočasno obveščali.

SK. Borac SK. Železničar 4:2 (1:2)

Pri nedeljski tekmi v Splitu so naši železničarji podlegli 4:2, akoravno so vodili skoro do konca tekme. Poslednja dva gola v škodo Mariborčanov sta padla iz enajstmetrovke v 34. in 43. min. druge polovice. Železničar je bil v prvem polčasu stalno v premoči, po odmoru pa je nekoliko popustil, dasiravno je imel prav do konca več od igre. Koti 12:6 za SK. Železničar.

Hajduk—GAK 5:2 (3:1)

V revanšni tekmi so bili včeraj Gradčani v Splitu premagani 5:2 (3:1). Državni prvak je postavil v tej tekmi tri svoje najboljše igralce, ki jih v nedeljo ni bilo v enajstotici.

Jedinstvo v Solunu.

Beograjski klub »Jedinstvo« se mudi te dni na turneji v Grški in je v nedeljo igral z neke vrste profesionalnim moštvom PAK-om v Solunu pred 5000 glavo publiko. Zmagali so domačini 5:3 (2:2). Jedinstvo bo igralo v Solunu še s prvakom mesta Aris-om in klubom Iraklis.

Zagreb o naši hazeni.

O hazenski tekmi ISSK. Maribor—Concordia, ki se je odigrala v četrtek na praznik v Mariboru, poročajo zagrebški listi šele danes. »Novosti« pišejo, da so Mariborčanke zmagale 11:9 (dejansko 11:8!) in pristavljajo: »Maribor« je s to svojo zmago dokazal, da spada v vrsto naših najboljših hazenskih druženj!

Popović prvak Srbije.

V nedeljo je bil zaključen v Beogradu teniški turnir za prvenstvo Srbije. Časten naslov prvaka je dosegel Popović, ki nam je znan iz poslednjih meddržavnih tekem z Belgijo in Finsko v Zagrebu.

Z olimpijade.

Včerašnja nogometna tekma Italija—Egipt je izpadla 11:3 (6:2) v korist Lahov, s čimer so se plasirali naši sosedi na tretje mesto v tabeli svetovnega prvenstva. Jutri se ponovi finale Argentini-ja—Urugvaj za prvo in drugo mesto.

Lordi o „dečji glavici“

Angleški list »Evening Standard« je vprašal vrsto članov lordske zbornice, kakšno mišljenje imajo o kratkih in dolgih lasih. Došli so sledeči odgovori. Lord Clifford pravi: »Naj imajo dekleta kratke ali dolge lase, meni so vedno ljube. Naj jih Bog živi!« — Lord Rols je odgovoril: »Ne trpim kratkih las, ker kvarijo lepoto mladenke in žene.« — Grof Pembrake pa je izjavil kratko: »Kratki lasje stojijo enim dobro, drugim ne.« — Lord Illingworth sodi sledeče: »Kratki lasje pristojajo devetindvetdesetim deklicam od sto. Ako imajo dobro formirano glavo jim kratki lasje pristojajo še posebej odlično.« — Lord Wyfalm vzklika: »Dolgi, dolgi lasje!« — Viscount Chaplin pravi: »Kratki lasje, kakor jih nosijo danes.« — Grof Essex: »Kratki lasje. Izvrstna je njihova prednost, ker pride žena urejena že k zajutruku.« — Viscount Massenbre: »Kratki lasje spadajo k današnjim kratkim krilom. Kratki lasje se izredno ujemajo z moderno zunanostjo.«

Maroški sultan okrađen

Marošemu sultanu so bili ukradeni iz njegove palače v Fezu izredno dragoceni nakiti in predmeti. O priliki neke svečanosti je namreč sultan nenadoma opazil, da je večji del sultanovih draguljev, med drugimi tudi darila Ludovika XIV. in Napoleona, razna zlata posoda in biserne ogrlice, na skrivnosten način izginili. Senzacijo pa je zbudilo, da so že naslednjega dne našli skoro vse imenovane dragocenosti v hiši bivšega sultanovega dvornega maršala, ki so ga takoj zaprli.

PRISTOPAJTE K VODNIKOM!
DRUŽBI!

Walter Mero:

Pomlajeni

II. del

V. Zvezka 18.

Poštenega humorista je poln para doksov ali pa onega le romantičnega fantasta. Oba sta pusta in dolgočasna. Tu pa imate velikega psihologa, ljubitelja mehkih nagnjenj, človeka, ki pije duše ter vsako nagnjenje in poželjenje tako lepo razlaga. To je pravcata žival, ki pretepa svojo ženo. Sama nasprotja torej? Pravila za to sicer ni. Dogaja se, da človek samega sebe spravi na papir ter da zaokroži neresnico z nekakim obrisom svoje stvarnosti. Slog je pa vendar le človek, kakoršen bi dotični, ki piše, hotel biti.

Kakšen bi hotel biti v tem svečanem trenutku, se mi le temno dozdeva. Starost me še ni napadla, staranje pa pride. V globoki moji notranjosti vzhajajo želje za Ugolinovi uspehi. In ne bi mi bilo neprijetno igrati Fausta pod pogojem, da ne bi bilo nobenega Mefista in nobenega nevarnega in tajnega »tam spodaj«.

Zopet sem Ugolinu in njegovemu tribunulu nasproti. Mojster je nekako nevoljen. Brez vsake najmanjše priprave me napade s sledečo razlago:

»Pustili smo vas samega z vašimi mislimi. Sedaj je predvečer odločilnih dogodkov. Kratko in jasno boste morali odgovoriti!«

Za hip prestane ter me opazuje z vznemirljivo vztrajnostjo.

Povedati vam moram, da so se v dveh dneh dogodile stvari, ki bi lahko vse povspešile. Rad bi bil še nekaj časa počakal. Nazadnje mi je pa vseeno. Pripravljen sem. Sprejemem boj. Naznanjam vam, da so se v okolici znašli idiotsko našemljeni individui, ki od glave do pet — zlasti s petami — izdajajo svoj poklic — policisti. Okrog nas se plazijo. Nekdo jih je spravil na našo sled. To je gotovo. Juljeta se ni vrnila. Ni je mogoče najti. Do tega dekleta sem bil vedno nezaupljiv, bila mi je pa kljub temu jako koristna. To je pa brez pomena. Ponavljam: Pripravljen sem in sprejem izzi-

vanje. Smešne stvari se bo doživelo.

Mel si je roke sicer malo nervozno, a z otroškim veseljem v očeh. Znova se je zagledal v mene. Naenkrat mi pa vrže naravnost v lice nepričakovano vprašanje, ki me je skozi in skozi pretreslo:

»Ali ste z nami, ali proti nam?«

Odprem usta, a nobena beseda ne pride, preko mojih ustnic, ker je tako veliko moje presenečenje. Tako torej, sedaj naj se odločim! Ali vem, ali sploh morem povedati, kaj hočem?

»Opozoriti vas morem na to« — nadaljuje Ugolin — »da ni nobene nevtrališče. Od nereda, ki bo nastal, je odvisna usoda človeštva. Vse, kar ni z nami, je proti nam. Odgovorite!«

To je drugi poziv. Odgovoriti moram. In jaz odgovorim. Zagotavljam, da ni bilo bojzljivosti, strahu ali kake krize v meni. Kako je bilo to mogoče? Kako sem se mogel tako naenkrat odločiti? Kdo je ta neodvračljiva moč, ta neugnan polet, ki me žene k hladni odločitvi? Kakšne temne volje igračke smo mi in kdo odločuje mesto nas? V nekem čudnem miru, v izrazih, ki točno izražajo moje misli, jasno in točno formulirano vržem Ugolinu to, da to v obraz:

»Ne vidim razločno, kaj hočete in kaj nameravate. Vznemirjate in privlačujete me obenem. Mislim pa, da se pustolovščina izplača. Moj sklep je trden, jaz sem z vami.«

Globok molk. Ugolin trene z očmi. Zadržani mož si gladi glavo. Nemec stoji nepremično, dolgi Ciron pa počasi zmaje z glavo, da ne vem, ali hoče izraziti pritriljo ali nekakšno nesoglasje.

Ugolin povzame zopet besedo:

»Ali ste popolnoma odločeni?«

»Popolnoma.«

»Dobro. Ne zahtevam od vas nobenih obveznosti, nobenih priseg. Sicer pa ne bi mogli ničesar storiti in vsako izdajstvo bi bilo kaznovano takoj in neizprosno.« Priklonim se. Ugolin nadaljuje z milejšim glasom:

»Se nekaj vam moram razložiti. Ostali smo, moj dragi, (v resnici mi je dejal: moj dragi) pri operacijah vcepitve žlez, ki se ne jemljejo več od opic, temveč naravnost od človeka ... Izgledalo je, da vas je ta zadeva zelo razburjala. Naj bo! Nekdaj sem tudi jaz imel vaše pomisle-

ke. Tedaj, ko sem bil sam, sirašno in kruto sam, izobčen iz celokupne znanosti, ogrožen od prisilnega jopiča, od enih zasmehovan, od drugih zaklinjan, tedaj sem še tudi jaz mislil, da je opica kakor nalašč za to vrsto eksperimentov. Opica je pa preoddaljen sorodnik. Človek in opica sta si že preveč različna. Te velike razlike bi mi bile že lahko dokazale, da so poskusi z opicami brez vsake koristi. Poskušati sem pa hotel kljub temu. Odpravil sem se v Afriko, mnogo sem potoval. Posvetil sem se lovu na velike opice. Na ta način sem opice spoznal.«

Nekaj trenutkov je premišljeval.

»Opica« — je nadaljeval — »spada med najmirnejša bitja stvarstva. Skoraj bi dejal — med najbolj človeška. Komaj da se brani in temnih hudobij ljudi najbrž niti ne razume. Opice se preganja po afriških gozdovih, kjer to pleme tudi vedno bolj izumira. Opica, to ubogo bitje, je tako malo nevarna, da se lahko tudi ženske, slabotne ženske udeležujejo brez vsake nevarnosti nečastnega lova na te velike, divje živali. Nekega dne se je dogodilo da sem streljal na veliko gorilo, ki je stala visoko vzravnana, opirajoč se na orjaško palico ter me z izrazom starega, bradatega filozofa pomilovalno opazovala. Sprožil sem in gorila je padla. In potem — še danes to objokujem — sem videl, ko sem se sklonil nad krvavečo živaljo, kako me gleda s svojimi velikimi odprtimi očmi, v katerih je veliko očitanje. V teh očeh, ki jih je že zagrinjala smrt, je bilo toliko nedolžnega začudenja in bolesti, da sem padel na kolena ter se sklonil nad rano, iskajoč srce ... Naenkrat je pa začela žival jokati in tožiti, jokati — prisežem vam — kakor človek, njeno telo se je zvijalo, preminula je, mene so pa našli jokajočega poleg mrliča, bitja, katero sem umoril.«

Opazoval sem Ugolina, čegar lice je trpinčilo kes. Opazoval sem ga z veliko radovednostjo. Ni se mi posrečilo rešiti te žive uganke.

»Vidite« — je stavec zopet povzel besedo — »rajši bi ubil tisoč ljudi kakor eno samo opico. Moje opravičilo je le v tem, da nisem ničesar vedel. Od tedaj naprej sem še več potoval. V prvi vrsti sem temeljito prehodil Indijo, to zibelko civilizacije. V Indiji pa — mogoče še ne veste

— je opica bog. Opica je kralj. Kdor se opice le dotakne, zapade hudi in sramotni kazni. Tisoči brahmanov povečujejo kult opice, klečijo pred njo. In to od davnih časov, ko so bili ljudje rešeni od opic ... Poznate Rāmāyana?«

Hm ... Nekaj temnih spominov imam. Zveze z vsem tem pa ne razumem.

Ugolin se zaničljivo nasmešne:

»Menda dajete bibliji prednost. Rāmāyana je velik poem Indije, vrelec vse lepote. Princ Rāma, sin boga Višna, išče svojo soprogo, katero je odvedel okrutni Rāvāna ter jo zaprl v svojo trdnjavo Lanka. Nesrečna Siva je obupana, neprestano kliče mladega boga-svojega soproga. Tu pa poseže vmes Hanuman, kralj opic. S svojimi četami prodira proti mestu Lanka, raztrga Rāvānove bojevnike, reši kraljico ter jo vodi v naročje Rāme. In pred zbranim ljudstvom sta se objela oba junaka Rāma in Hanuman — bog in opica, ter sklenila zvezo dobrega proti zlu. V tem vidite, gospod moj, kaj je opica v Indiji. Poslušajte še, kaj pravi Michelet, veliki vedež. V kako vznemirjenih besedah govori o junaških opicah: »Hanuman s svojimi širokimi pleči je občudovanja vreden. V svoji udanosti do Rāme nosi svetove na svojem hrbtu. Zrak in veter sta ga rodila. Močna spodnja čeljust, ki ga malo pači, pa spominja na to da je imel še kot otrok neumno misel, splezati na sonce. Padel je in tedaj je on sam in njegovo pleme zaznamovano s tem znakom.« Potem dalje: »Hanuman je vesel in ganljiv. Veliko njegovo srce, mile njegove čednosti, pomešane s smešnostjo, vzbujajo smeh in solze obenem.« — »Gospod, tu imate opico kakoršna je in kakoršna se kaže onemu, ki se ji zna približati in ki jo ljubi.«

V tem trenutku je pa Ciron dvignil in vzravnal svoje ogromno telo.

»Opica je od časov Rāme sem zelo degenerirana. Človek je tisti, ki jo je pokvaril. Opica je bila blaga in mirna duša je bivala v njenem zaraščenem telesu. Današnja opica je senca ali pa spaka napram nekdanji. Končno opica dandanes ne more več koristiti. Odkar je prišla v Evropo, gine vsled slabokrvnosti in tuberkuloze. Pustimo opice v njihovih gozdovih in na solncu.«

Mali oglasi

Plačilo, izpolnjevanje, dostava in prebrskanje to oglasno mesto oblikujejo: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Mali oglasi

Zastava, doplačanje in oglaševanje: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

V najem vzamem
za več let dobro zidana skladišča primerne za izvrševanje večje obrti, obsežnost 100—140 m². — Rabim tudi stanovanje najmanj 4 sobe s pritliklinami če mogoče v istem poslopiju. — Pismene ponudbe na upravo pod »Sigurno plačilo«. 1187

Mlada simpatična gospa
želi dobiti mesto blagajničarke v boljši trgovini. Obvlada slovenski in nemški jezik v besedi in pisavi. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Dolgoletna praksa«. 1188

Iz Maribora do Bistrice ob Dravi
se je izgubila listnca z denarjem in železniško legitimacijo. Pošten najditelj naj odda v upravništvo vsaj legitimacijo.

Vsakovrstno angleško,
češko in jugoslovansko sukno že od 24 Din naprej dobite pri J. Trpinu, Maribor, Glavni trg.

Triko svilo
140 cm široko za obleke in perilo à Din 95 dobite pri J. Trpinu, Glavni trg 17, Maribor. XIII

Sandale,
dvakrat šivane, lastni izdelek, kupite najceneje v mehanični delavnici Vrtna ulica št. 8. 949

Stanovanje
2—3 sobno iščem. Plačam eventuelno najemnino za 6 mesecev v naprej. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Mirna stranka«. U.—

Dopisnike
za informacije o trgovcih, privatnikih Radovljicam, Žalec, Laško, Žiri, Zidanmost, Litija, Muta, Ruše, vseh krajev bivše Štajerske in Prekmurja, Moravče, Črnomelj iščem. Ponudbe na »Poštni predal 224«, Ljubljana. 1186

Kateri hišni gospodar
bi v doglednem času dal mirni stranki brez otrok stanovanje z 2 sobami in kuhinjo v najem? Cenjene ponudbe na upr. Večernika pod »št. 1189«. 1189

Sprejem več gospodov
na hrano, dva gospoda pa na hrano in stanovanje. Gledališka ul. 2, pritličje. 1184

Iščem za takoj
opremljeno sobo s kuhinjo v mestu. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje takoj«. 1182

Otroka
zdravega, 4 mesecev starega (deklica) oddam za svojega. Naslov pove uprava »Večernika«. 1191

IZŠEL JE

ALBUM SLOVENSKIH KNJŽEVNIKOV

Knjiga, ki je razkošno opremljena stane do 5. maja broširana 130 Din, vezana 160 Din, poština 10 Din več. Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadrage, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13

Svejk

v slovenskem prevodu!
Knjiga je v jako lični opremi in velja broširana 46 Din, v platnu vezana 56 Din. Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadrage
Maribor, Aleksandrova c. 13

Dečva

je došla in se jo dobi pri

Franjo Majer
Maribor, Glavni trg 9

Vsak poznavalec kupi

WAFFENRAD

2 leti garancije

GLAVNO ZASTOPSTVO:

BOGOMIR DIVJAK, MARIBOR
GLAVNI TRG 17. 1064